

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 487/2016-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Ďurmekom, advokátska kancelária, Radlinského 678/1, Bánovce nad Bebravou, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 41/2014 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 81/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bánovce

nad Bebravou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 41/2014 a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 81/2015.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného sp. zn. 2 T 69/2012 z 18 septembra 2012 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 23 To 120/2012 z 13. novembra 2012 právoplatne uznaný za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1. ods. 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona a odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Sťažovateľ podal vo svojej trestnej veci návrh na povolenie obnovy konania podľa § 394 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Tvrdil, že existovali nové skutočnosti a dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré odôvodňovali iné rozhodnutie o vine. Uznesením okresného súdu č. k. 3 Nt 41/2014-92 z 19. augusta 2015 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) bol jeho návrh na povolenie obnovy konania zamietnutý. Okresný súd konštatoval, že nevyšli najavo žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine a treste sťažovateľa.

Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť, ktorá bola uznesením krajského súdu č. k. 3 Tos 81/2015-110 z 12. októbra 2015 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) zamietnutá ako nedôvodná. Krajský súd uviedol, že sťažovateľom uvádzané okolnosti nemajú povahu dôkazov a skutočností, ktoré by boli súdu skôr (v pôvodnom konaní) neznáme a ktoré by v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku mohli viesť k zmene pôvodného odsudzujúceho rozsudku. Krajský súd sa preto so záverom okresného súdu v celom rozsahu stotožnil.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy rekapituluje dôvody na povolenie obnovy konania a namieta, že odmietnutím navrhovaných dôkazov a nevysporiadaním sa s jeho námietkami a ním tvrdenými rozpormi vo výpovediach poškodených došlo k porušeniu jeho v petite sťažnosti označených práv.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 41/2014 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 81/2015, uznesenia okresného súdu a uznesenie krajského súdu zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia.

Doplnením podania, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 12. januára 2016, sa sťažovateľ taktiež domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 1 800 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 41/2014

Ústavný súd sa v prvom rade vysporiadal s námietkou porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom uznesením okresného súdu.

Ustanovenie čl. 127 ods. 1 ústavy limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k ostatným orgánom verejnej moci princípom subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je daná v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov rozhodovať v konkrétnej veci, a poskytnúť tak ochranu označeným základným právam alebo slobodám sťažovateľa, porušenie ktorých namieta (III. ÚS 181/04).

Sťažovateľ sa ochrany svojich práv vo vzťahu k postupu okresného súdu mohol podľa zákona účinne domáhať (a aj sa domáhal) využitím opravného prostriedku (sťažnosti) podľa § 185 a nasledujúcich Trestného poriadku. V tomto kontexte bol krajský súd ako druhostupňový súd povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľa, porušenie ktorých v sťažnosti podanej ústavnému súdu namieta. Právomoc ústavného súdu je preto (s ohľadom na znenie čl. 127 ods. 1 ústavy) bezprostredne vo vzťahu k postupu okresného súdu vylúčená.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 41/2014 odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 81/2015

V právomoci ústavného súdu zostalo následne posúdenie otázky, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s rozhodnutím o sťažnosti sťažovateľa sú zlučiteľné s limitmi vyplývajúcimi zo sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať skutkové a právne závery všeobecných súdov, ku ktorým dospeli pri interpretácii a aplikácii zákonov a ktoré sa stali základom pre ich rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (podobne aj II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 231/04).

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj I. ÚS 13/00, I. ÚS 20/03, IV. ÚS 43/04).

V intenciách uvedenej judikatúry pristúpil ústavný súd k preskúmaniu postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 81/2015, pričom jeho úlohou nebolo odpovedať na otázku, či obnova konania vo veci sťažovateľa mala alebo nemala byť povolená, ale jeho úloha spočívala v posúdení skutočnosti, či sa záver konajúcich súdov o zamietnutí návrhu sťažovateľa na obnovu konania opieral o náležité prezentované dôvody ideovo zodpovedajúce zmyslu a podstate použitej právnej úpravy.

Sťažovateľ vo svojom návrhu na povolenie obnovy konania pred okresným súdom (a taktiež následne pred krajským a napokon aj ústavným súdom) tvrdil, že nikdy nesúhlasil s tým, že bol uznaný vinným zo zločinu vydierania, pretože poškodenú (bývalú manželku) nevydieral a jej výpovede považuje za pomstu. Sťažovateľ uviedol, že výpovede

poškodených sa nezakladajú na pravde a že ním spáchaný skutok nemal byť kvalifikovaný ako zločin vydierania podľa § 189 Trestného zákona, ale ako trestný čin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Trestného zákona. Tiež poukázal na znalecký posudok č. 126/2012 nachádzajúci sa vo vyšetrovacom spise, v ktorom je uvedené, že bol „vypracovaný na 21-ročného muža“, pričom sťažovateľ mal v tom čase 34 rokov. Sťažovateľ tiež uviedol, že v júni 2015 sa mu do rúk dostala odborná publikácia z odboru psychiatrie, v ktorej sa dočítal o histriónskej poruche osobnosti, ktorej popis zodpovedá správaniu jednej z poškodených. Vzhľadom na uvedené navrhoval sťažovateľ vykonať ďalšie dokazovanie. Sťažovateľ za novú skutočnosť na účely povolenia obnovy konania považoval aj to, že až neskôr sa z príbalového letáku dozvedel o nežiaducich účinkoch lieku XANAX, ktorý užívala aj jedna z poškodených. Sťažovateľ taktiež poukázal na lekárske správy v súvislosti s úrazmi, ktoré jedna z poškodených pri autonehode utrpela, a na ďalšie nové tvrdenia tejto poškodenej, o ktorých sa neskôr dozvedel.

Okresný súd na verejnom zasadnutí 19. augusta 2015 vykonal ďalšie dokazovanie výsluchom svedkov a oboznámením sa s listinnými dôkazmi, na ktoré sťažovateľ vo svojom návrhu na povolenie obnovy konania poukazoval. V uznesení č. k. 3 Nt 41/2014-92 z 19. augusta 2015 sa okresný súd detailne vyjadril ku všetkým bodom sťažovateľovho návrhu na povolenie obnovy konania a po preskúmaní predložených listinných dôkazov a výsluchu svedkov dospel k záveru, že tieto samostatne a ani vo vzájomnej súvislosti s už skôr vykonanými dôkazmi nepredstavujú skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo treste sťažovateľa.

Krajský súd v uznesení č. k. 3 Tos 81/2015 z 12. októbra 2015, ktorým sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zamietol, uviedol: *«Za „nové skutočnosti skôr neznáme“ v zmysle § 394 ods. 1 až 3 Tr. por. treba považovať také (vecné) skutočnosti, ktoré neboli predmetom dokazovania alebo zisťovania pred rozhodnutím, ktorého sa návrh na obnovu konania týka. Ide teda o objektívne existujúci jav, ktorý ako skutočnosť nebola príslušnému orgánu známa, nebola obsahom spisu. Nebola teda dôkazom, ale môže mať vplyv na zistenie skutkového stavu, resp. vecnej skutočnosti. Za nové skutočnosti alebo dôkazy v zmysle citovaného ustanovenia nemožno však považovať skutočnosti alebo dôkazy,*

ktoré sú zistiteľné z obsahu spisov a to aj vtedy, keď sa súd s nimi v rozhodnutí nevysporiadal alebo ich dokonca prehliadol. Taktiež omyl súdu pri hodnotení vykonaných dôkazov, prípadne ich nesprávne hodnotenie, nie je dôvodom na povolenie obnovy konania.

Okresný súd správne zistil, že v danom prípade nie sú splnené zákonné podmienky pre povolenie obnovy konania, pretože v konaní o obnove nevyšli najavo také nové dôkazy a skutočnosti, ktoré by v zmysle § 394 ods. 1 Tr. por. mohli viesť k zmene pôvodného právoplatného odsudzujúceho rozsudku. V napadnutom uznesení vecne správne a presvedčivo vyložil dôvody, pre ktoré nepovažoval podaný návrh za opodstatnený a dôvodne ho neakceptoval. V posudzovanom prípade je z obsahu spisu dostatočné zrejmé nielen to, že odsúdený návrhom na obnovu konania sa domáhal prehodnotenia správnosti právoplatného odsudzujúceho rozsudku vo výrokoch o vine a treste odsúdeného napriek tomu, že v konaní o povolenie obnovy zákon takúto možnosť súdu nedáva, ale aj to, že argumenty, okolnosti a dôkazy, o ktoré oprel svoj návrh, boli známe nielen orgánom prípravného konania, ale aj okresnému i odvolaciemu krajskému súdu už v pôvodnom konaní, tiež dovolaciemu súdu v konaní o dovolaní odsúdeného, ktoré bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. septembra 2014, sp. zn. 5 Tdo/54/2014 podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuté. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že podstatnú časť argumentov odsúdený uplatnil už aj v predchádzajúcom návrhu na povolenie obnovy konania, ktorý mu bol zamietnutý uznesením Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 4. novembra 2013, sp. zn. 2Nt/6/2013, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 20. februára 2014, sp. zn. 2Tos/135/2013.

V konaní o povolení obnovy nie je možné preskúmať vecnú správnosť rozsudku vydaného v pôvodnom konaní. Z návrhu odsúdeného [REDAKOVANÉ] na povolenie obnovy konania i z podanej sťažnosti je pritom zrejmé, že odsúdený sa domáhal preskúmania a prehodnotenia správnosti skutkových zistení a právnych záverov uvedených v právoplatnom odsudzujúcom rozsudku vydanom v pôvodnom konaní, tiež preskúmania a prehodnotenia správnosti konania a postupu pri vykonávaní a hodnotení dôkazov (vrátania odmietnutia navrhovaných dôkazov), ktoré tomuto rozsudku v pôvodnom konaní predchádzalo, ako aj iného, pre neho priaznivejšieho hodnotenia vo veci už v pôvodnom konaní vykonaných dôkazov a to aj z hľadiska ním už v pôvodnom konaní navrhovaných dôkazov (hodnotenie výpovedí svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]).

██████████, vykonanie znaleckého dokazovania z odvetvia psychológie, odboru klinickej psychológie dospelých vo vzťahu k vierohodnosti výpovede poškodenej ██████████ a poškodenej ██████████, znalecké dokazovanie z odboru cestnej dopravy o priebehu dopravnej nehody s poukazom na možnosti potvrdenia alebo vyvrátenia poškodenia zdravia poškodenej ██████████ i kontrolné znalecké dokazovanie u odboru zdravotníctva, odvetvia chirurgie o zraneniach svedkyne ██████████ z dôvodu, že neinformovala znalca o svojich predchádzajúcich zdravotných problémoch a zraneniach hlavy, chrbtice i celkovom zdravotnom stave i výsluchy ďalších svedkov) z dôvodu, že nesúhlasí s hodnotením dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní, s postupom, ktorým jeho návrhy na doplnenie dokazovania boli zamietnuté, a so správnosťou skutkových zistení a právnych záverov uvedených v právoplatnom odsudzujúcom rozsudku vydaným v pôvodnom konaní.»

Krajský súd ďalej doplnil, že odsúdený argumenty, okolnosti a dôkazy, o ktoré opieral svoj návrh na povolenie obnovy konania, uplatňoval v rámci svojich obhajobných prednesov i v podaných opravných prostriedkoch už v pôvodnom konaní. Krajský súd preto uzavrel, že odsúdeným uvádzané okolnosti nemajú povahu dôkazov a skutočností, ktoré by boli súdu skôr (v pôvodnom konaní) neznáme a ktoré by v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku mohli viesť k zmene pôvodného odsudzujúceho rozsudku.

Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia predmetných uznesení okresného súdu a krajského súdu je ústavný súd v prvom rade toho názoru, že interpretáciou dotknutých ustanovení § 394 ods. 1 Trestného poriadku konajúce súdy sťažovateľovi jasne vysvetlili podmienky na povolenie obnovy konania, teda pojem nového dôkazu a s ním súvisiaci rozsah dôkazného procesu v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy konania.

V konaní o povolení obnovy konania nebolo povinnosťou konajúcich súdov *a priori* prijať sťažovateľom ponúknuté dôkazy a osvojiť si ich vyhodnotenie z pohľadu sťažovateľa, povinnosť konajúcich súdov sa obmedzovala na posúdenie závažnosti, resp. kvality týchto dôkazov a následnú formuláciu odpovede, prečo tieto dôkazy súdy nepovažovali za také, ktoré by spĺňali parametre tzv. nového dôkazu predvídaného ustanovením § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

Ústavný súd na tomto mieste konštatuje, že odôvodnenie uznesení okresného súdu a krajského súdu obsahuje dostatočne podrobnú a zároveň logickú právnu úvahu ku všetkým ním preložených argumentom. Rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s prvostupňovým rozhodnutím, s ktorým sa krajský súd ako s vecne správnym a zákonným stotožnil, obsahuje vyčerpávajúcu interpretáciu relevantných ustanovení Trestného poriadku týkajúcich podmienok na povolenie obnovy konania, s ktorou korešponduje logické a náležité odôvodnenie rozhodnutia prezentované v rámci právnych úvah konajúcich súdov a ktoré kvalifikuje ústavný súd ako dostačujúce a racionálne, nepopierajúce zmysel a podstatu použitej právnej úpravy, tvoriace tak dostatočnú oporu výroku prijatého rozhodnutia.

Vychádzajúc z uvedených záverov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 81/2015 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016